

Szegedi Ítéltábla

Az ügy száma:

Pf.II.20.213/2023/4.

A felperes:

(felperes neve) ((címe))

A felperes képviselője:

Dr. Varga Tamás ügyvéd ((ügyvéd címe).)

Az alperesek:

(I. r. alperes neve) (lakcím) I. rendű

(II. r. alperes neve) (cím) II. rendű

(III. r. alperes neve) ((székhelye)) III. rendű

Az alperesek képviselői:

Dr. Endrődiné dr. Makány Anikó ügyvéd ((ügyvéd címe)) I-II. rendűért

(jogtanácsos neve) kamarai jogtanácsos ((székhelye)) III. rendűért

A per tárgya:

élettársi közös vagyon megosztása

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

(település neve)i Törvényszék 4.P.20.358/2023/11. számú, 12. sorszámu végzéssel kijavított ítélete

A fellebbezést benyújtó fél és a fellebbezés száma:

I-II. rendű alperesek, 4.P.20.358/2023/14.

Í T É L E T

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság – kijavított – ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, megfellebbezett rendelkezését részben megváltoztatja és az I. rendű alperes marasztalásának összegét 4.442.892 (négymillió-négy száznegyvenkettőezer-nyolcszázkilencvenkettő) forintra leszállítja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. rendű alperesnek 2.000.000 (kettőmillió) forint, a II. rendű alperesnek 600.000 (hatszázezer) forint elsőfokú perköltséget.

A felperes által az államnak fizetendő elsőfokú eljárási illeték összegét 1.305.000 (egymillió-háromszázöttezer) forintra felemeli, az I. rendű alperes által fizetendő összeget 225.000 (kettőszáz-huszonöttezer) forintra leszállítja.

Az állam által előlegezett, a gazdasági hivatal felhívására a felperes által fizetendő összeget 219.484 (kettőszáztizenkilencezer-négyszáznyolcvannégy) forintra felemeli, az I. rendű alperes által fizetendőt 32.796 (harminckétezer-hétszázkilencvenhat) forintra leszállítja.

Egyebekben az elsőfokú bíróság – kijavított – ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. rendű alperesnek 231.957 (kettőszázharmincegyezer-kilencszázötvenhét) forint, a II. rendű alperesnek 48.000 (negyvennyolcezer) forint másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

A tényállás

[1] A felperes 2000-ben költözött össze az I. rendű alperessel. Együttélésüket az I. rendű alperes édesanyja, a II. rendű alperes tulajdonát képező (település neve), (ingatlan 1. címe) szám alatti ingatlanban (a továbbiakban: ingatlan) kezdték. (gyermek neve) utónevű gyermekük (dátum)-i megszületése után egy évig a felperes szüleinek ingatlanában laktak, majd a II. rendű alperes öröklés jogcímén szerzett (település neve), (ingatlan 2. címe) szám alatti ingatlanába költöztek, ahol 2018. június 15-ig, élettársi kapcsolatuk megszűnéséig éltek.

[2] A II. rendű alperes és azóta elhunyt házastársa 2000. szeptember 4-én 12.500.000 forintot ajándékozott az I. rendű alperesnek, 2004. szeptember 27-én pedig 7.000.000 forint vételárért eladták részére az ingatlant, holtig tartó haszonélvezeti jogot alapítva a II. rendű alperes javára. Az ingatlan jelenlegi forgalmi értéke 27.500.000 forint.

[3] Az I. rendű alperes mint adós 2011. június 7-én kölcsönszerződést kötött a III. rendű alperessel mint hitelezővel, amely 5.000.000 forint összegű személyi kölcsönt folyósított részére. A kölcsön biztosítására az ingatlan tulajdoni lapjára jelzálogjog került bejegyzésre a III. rendű alperes javára. A kölcsönből az életközösség megszűnésekor 4.068.851 forint tartozás állt fenn. A I. rendű alperes a tartozásból 2018. július 1-től 2022 júniusáig összesen 836.238 forintot törlesztett.

[4] A felperes életközösség tartama alatti összes jövedelme 59.927.503 forint, az I. rendű alperesé 32.818.974 forint volt.

[5] Az életközösség megszűnésének időpontjában a felperes lakossági munkabérszámláján 3.081.920 forint, bankszámláján 27.431 forint, illetve 44.130 forint és 0,32 euro megtakarítás volt. Az I. rendű alperes értékpapírszámláján 3.081.920 forint és további 3.418.344 forint volt nyilvántartva.

[6] Az élettársak külön-külön értékpapír számlával rendelkeztek, mindketten intéztek tőzsdei ügyleteket. E tevékenységből az életközösség tartama alatt 23.838.094 forint veszteség keletkezett.

[7] A felperes és az I. rendű alperes az együttélésük alatt szerzett, a közös vagyonukhoz tartozó ingóságaikat az elsőfokú eljárás során kötött peren kívüli egyezség keretében megosztották.

A kereseti kérelem, az ellenkérelmek

[8] A felperes többször módosított keresetében az élettársi közös vagyon megosztását kérte. Állította, hogy az I. rendű alperessel 1994-től 2018. június 15-ig élettársi kapcsolatban élt, amelynek tartama alatt 87-13 % arányban szereztek közös tulajdont a javára kedvezőbben. Az I. rendű alperes nevén nyilvántartott ingatlan tekintetében a szerzési arányt – az egyéb vagyontárgyak szerzési arányától eltérően – 85-15 %-ban határozta meg. Ennek megfelelően 85/100 hányadban kérte tulajdonjoga megállapítását. A közös tulajdon megszüntetését elsődlegesen az I. rendű alperes 15/100 tulajdoni hányadának felperesi tulajdonba adásával igényelte 4.125.000 forint megváltási ár ellenében, a tulajdonváltozás ingatlan-nyilvántartáson való átvezetése mellett. Másodlagos kérelme árverési értékesítés elrendelésére irányult azzal, hogy a legkisebb árverési vételárat 30.000.000 forintban kérte meghatározni. Állította, hogy az ingatlant az édesapjától ajándékba kapott 5.000.000 forint és az I. rendű alperessel közös 2.000.000 forint megtakarítás felhasználásával vásárolták, ami 85-15 %-os szerzési arányt eredményez a javára. Az életközösség megszűnésének időpontjában meglevő közös megtakarításaikat 6.858.007 forintra tette, amelyből 357.740 forint maradt a birtokában, ezért – a jövedelmeikben mutatkozó 87-13 %-os szerzési arányra is tekintettel – a neki járó összeget 5.608.723 forintban határozta meg. Kérte az őt megillető összegbe beszámítani a megváltási árat, így az I. rendű alperes által fizetendő összeget – kerekítéssel – 1.483.000 forintban jelölte meg. Vitatta, hogy közös adósságnak minősülne az a kölcsön, amit az I. rendű alperes vett fel a III. rendű alperestől: állítása szerint a jogügyletről nem volt tudomása, ahogyan annak mikénti felhasználásáról sem.

[9] A II. és III. rendű alpereseket a keresetben foglaltak tűrésére kérte kötelezni.

[10] Az I. rendű alperes ellenkérelmében nem ellenezte az élettársi közös vagyon megosztását, azt azonban a keresetben foglaltaktól eltérően kérte. Indokolása szerint a felperessel 2000-ig baráti viszonyban állt, 2002-2009 között kizárólag érzelmi kapcsolatuk volt, gazdasági együttműködésük csak ezt követően alakult ki. Kizárólagos vagyonának tekintette az ingatlant, amelynek 7.000.000 forint összegű vételárát a szüleitől korábban ajándékba kapott 12.500.000 forintból fedezte. Jelenlegi forgalmi értékét 24.000.000 forintban határozta meg. A felperessel közös adósságnak tekintette a III. rendű alperestől felvett 5.000.000 forint személyi kölcsönt, amiből – hivatkozása szerint – 3.000.000 forintot a felperes édesapjának adtak át, 2.000.000 forintot pedig feléltek. Előadta, a kölcsön törlesztőrészllete négy alkalommal a felperes számlájáról került átutalásra, ami igazolja annak közös adósság jellegét. Állította, hogy a további részleteket maga teljesítette havi 38.500

forintos összegekben. Igényt tartott az általa az életközösség megszakadása óta visszafizetett kölcsönösszeg $\frac{1}{2}$ részére.

[11] A II. rendű alperes szintén – csatlakozva az I. rendű alperes ellenkérelmében foglaltakhoz – a módosított kereset elutasítását kérte.

[12] A III. rendű alperes jelzálogjoga változatlanul hagyása mellett nem ellenezte a felperes ingatlant érintő keresetének teljesítését.

Az elsőfokú ítélet

[13] Az elsőfokú bíróság kijavított ítéletével megállapította, hogy a felperes és az I. rendű alperes 2002-től 2018. június 15-ig éltek élettársi életközösségben. Kötelezte az I. rendű alperest, hogy 30 napon belül fizessen meg a felperesnek 5.342.357 forintot élettársi közös vagyon megosztása jogcímén, ezt meghaladóan a keresetet elutasította. A felperest és az I. rendű alperest személyenként 750.000 forint eljárási illeték és 126.140 forint előlegezett költség megfizetésére kötelezte az államnak. Úgy rendelkezett, hogy a felek egyéb költségeiket maguk viselik.

[14] Határozatának indokolásában leszögezte, a perben a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) rendelkezései alkalmazandók. Rámutatott: a felperes nem bizonyította sikerrel, hogy az I. rendű alperessel 1994-től élettársi kapcsolatban élt, gazdasági együttműködésük valójában (dátum)-e, azaz gyermekük születése után alakult ki. Életközösségük – egyező nyilatkozatuk szerint – 2018. június 15-ig állt fenn.

[15] A szerzésben való közreműködés arányának Ptk. 6:516. § (2) bekezdése szerinti vizsgálata során a NAV-tól beszerzett jövedelemadatok alapján – az összegek részletezése nélkül – megállapította, hogy az élettársak jövedelme eleinte lényeges eltérést nem mutatott, a későbbiekben azonban a felperes jövedelme meghaladta az I. rendű alperesét, a különbség 2011-től jelentős volt. Erre tekintettel a szerzésben való közreműködésük arányát – az I. rendű alperes terhére figyelembe véve a kimutatott, a jövedelmét terhelő jelentős tőzsdei veszteséget is – 87-13 %-ban határozta meg a felperesre kedvezőbben.

[16] A tanúvallomások ellentmondásossága, objektivitásuk hiánya miatt nem találta bizonyítottnak, hogy a felperes 2004-ben 5.000.000 forintot kapott ajándékba az édesapjától ingatlanvásárlás céljára, ezzel szemben az I. rendű alperes okirattal és az annak aláírásában közreműködő tanúk vallomásaival igazolta, hogy szüleitől 12.500.000 forint összegű ajándékban részesült. Kifejtette, az okiratszerkesztő ügyvéd nyilatkozata alátámasztotta, hogy az I. rendű alperes az ingatlan 7.000.000 forintos vételárát a szüleitől ajándékba kapott összegből fedezte, amely miatt az 1/1 arányú tulajdona. Ezt értékelve elutasította a felperes tulajdonjog megállapítása és közös tulajdon megszüntetése iránti keresetét.

[17] Az élettársak közös vagyonának tekintette az életközösség megszűnése időpontjában a felperes bankszámláin nyilvántartott összesen 357.643 forintot és az I. rendű alperes bankszámláin elhelyezett összesen 6.500.264 forintot. Bizonyítottság hiányában nem fogadta el, hogy ebből 3.418.344 forint szülői ajándékként az I. rendű alperes különvagyonára. Az összes megtakarítást 6.857.907 forintban határozta meg, amelyből 357.643 forint maradt a felperes birtokában, így – figyelemmel a 83-17 %-os szerzési arányra is – az I. rendű alperest 5.342.357 forint megfizetésére kötelezte.

[18] A bizonyítékok mérlegelése során lényegesnek ítélte, hogy az I. rendű alperes csupán a perfelvétel lezárása után pontosította a III. rendű alperestől felvett kölcsönből még fennálló tartozás összegét és az ezt érintő követelését, egyidejűleg azonban nem csatolta a kölcsönszerződést és azt sem igazolta, hogy a felperes is a jogviszony alanya volt. A III.

rendű alperes tartozáskimutatását csak annak igazolására találta alkalmasnak, hogy az I. rendű alperes részére kölcsönt folyósított, amelynek fedezetéül a tulajdonát képező ingatlan szolgált. Hangsúlyozta, az I. rendű alperes nem igazolta azt sem, hogy a kölcsön egy részét a felperes szüleinek támogatására fordították, illetve közös gazdasági cél megvalósítására használták fel. Nem tekintette a közös adósság tényét alátámasztó körülménynek, hogy a törlesztőrészlet négy alkalommal a felperes bankszámlájáról került átutalásra. Erre figyelemmel az I. rendű alperes elszámolási igényét alaptalannak találta.

[19] A perköltség viseléséről nem a pernyertesség-pervesztesség arányában döntött: a felmerült eljárási illetéket, szakértői díjat egyenlő mértékben terhelte a felperesre és az I. rendű alperesre, míg egyéb költségeiket a peres felek maguk kötelesek viselni.

A fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem

[20] Az elsőfokú ítélet ellen, annak részbeni megváltoztatása érdekében az I. és II. rendű alperes terjesztett elő fellebbezést. Az I. rendű alperes a terhére megállapított marasztalási összeg 1.990.348 forintba való leszállítását és a javára fizetendő elsőfokú perköltség 3.762.700 forintban történő megállapítását kérte. A II. rendű alperes fellebbezésében 1.247.000 forint elsőfokú perköltségben kérte marasztalni a felperest. Másodfokú eljárási költséget a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet (a továbbiakban: R.) 2. § (1) bekezdés a) pontja alapján igényeltek azzal, hogy jogi képviselőjük áfa fizetésére nem köteles.

[21] Kifejtették, az élettársi kapcsolat tartama alatt a NAV igazolása szerint a felperes 59.927.503 forint, az I. rendű alperes 32.818.974 forint jövedelemre tett szert, míg a tőzsdei veszteség 23.838.094 forint volt, amelynek viselésére az élettársak – gazdasági közösségük miatt – egymás között egyenlő arányban kötelesek. Így a veszteség levonása után az I. rendű alperes jövedelme 20.899.927 forintban, a felperesé 48.008.456 forintban határozható meg, amely 70-30 %-os szerzési arányt eredményez a felperesre kedvezőbben. Ebből következően az életközösség megszűnésekor meglevő 6.857.907 forint (6.857.907 forint) az I. rendű alperest 2.057.372 forint, a felperest – a birtokában maradt 357.643 forintba is figyelemmel – 4.442.892 forint illeti.

[22] Az I. rendű alperes fenntartotta azt az álláspontját, hogy a III. rendű alperestől az együttélés tartama alatt felvett kölcsön közös adósság, arról a felperes is tudott, azért helytállni tartozik. Számlaforgalmi kimutatással igazolta a kölcsön folyósított összegét, valamint azt, hogy a törlesztőrészleteket négy alkalommal a felperes bankszámlájáról utalták át. Kiemelte, a felperes maga jelölte meg III. rendű alperesként a kölcsönt folyósító bankot, ami szintén alátámasztja, hogy a kölcsönügyletről tudomása volt. Ebből következően köteles az életközösség megszűnése óta teljesített törlesztőrészletek (836.238 forint) ½ része, azaz 418.119 forint, továbbá a még fennálló kölcsöntartozásból (4.068.851 forint) 2.034.425 forint viselésére. A felperest a bankszámla egyenlegekből 4.442.892 forint illeti, amelyből levonva a fenti összeget az I. rendű alperes 1.990.348 forint megfizetésére kötelezhető.

[23] Az elsőfokú perköltség kapcsán – utalva az 1/2017. (IX.11.) PK véleményben foglaltakra – kifejtették, hogy a pertárgyérték – az ingóságokat figyelmen kívül hagyva – 34.900.000 forint, amelyből az elsőfokú bíróság 5.342.357 forintot ítelt meg az I. rendű alperes részére, ami 15 %-os felperesi pernyertességet jelent. Ehhez képest az I. rendű alperes pernyertessége 85 %, a II. rendű alperesé pedig 100 %, ezért a felperesnek az elsőfokú eljárási illetékből 1.275.000 forintot, a szakértői díjból pedig 214.438 forintot kellene viselnie. Hangsúlyozták, jogi képviselőjükkel megállapodást kötöttek az ügyvédi munkadíjra vonatkozóan, ami a pertárgyérték 10 %-a, továbbá tárgyalásonként 50.000 forint. Helyes számítás mellett ezért az I. rendű alperes képviselési költsége 3.490.000 forint + 9 x 50.000 forint 85 %-a, azaz

3.349.000 forint, míg a II. rendű alperesé 1.247.000 forint. Véleményük szerint a fellebbezés sikere esetén a felperes pernyertessége az elsőfokú eljárásban mindössze 4,49 %-os, következésképpen az I. rendű alperest megillető másodfokú perköltség összege 3.940.000 forint 95,5 %-a, azaz 3.762.700 forint.

[24] A felperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult azzal, hogy az I. és II. rendű alperesek perköltségigényét eltűzött.

Az ítéltábla döntése és annak indokai

[25] A fellebbezés részben alapos.

[26] A másodfokú eljárás során már nem volt vitatott a felperes és az I. rendű alperes élettársi kapcsolatának ténye, időtartama, továbbá az élettársi együttélés alatt általuk szerzett jövedelmek összege. A fellebbezés keretei között az ítéltáblának kizárólag azt kellett vizsgálnia, hogyan értékelhető a szerzési arány meghatározása során a tőzsdei tevékenységből származó veszteség, illetve az élettársak közös, avagy az I. rendű alperes külön adósságának tekinthető-e a III. rendű alperestől felvett személyi kölcsön tartozás, az elszámolható-e az I. rendű alperes által vázolt módon.

[27] A perben alkalmazandó Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény a törvényes élettársi vagyoni jogi rendszert az 1959. évi IV. törvényben rögzítettektől eltérően szabályozza mindazon esetekben, amikor az élettársak a vagyoni jogi helyzetet nem kívánják szerződéssel szabályozni. Az élettársi vagyoni jogi rendszer – a Ptk. 6:516. §-ához fűzött kommentár szerint – a házassági vagyoni jog körében mintaszabályokkal rendezett közszerzeményi rendszerrel mutat hasonlóságot, annak legfontosabb jellemzője, hogy az élettársaknak kapcsolatuknál fogva nem keletkezik közös tulajdonuk. Mindez azt jelenti, hogy az élettársi vagyoni jogi rendszer nem a reálszerzés elvén alapul, hanem az élettársak az élettársi jogviszony alatt keletkezett szerzeményben részesülnek. Az alapvető különbség a házastársi, illetve az élettársi törvényes vagyoni jogi rendszer között az, hogy míg a házastársak elsődlegesen a szerzés pillanatában szereznek közös tulajdont, addig az élettársak a közszerzeményi rendszer jellegéből következően az együttélésük ténye alapján nem közös vagyont szereznek, hanem a vagyoni jogi rendszer megszűnésekor a megszerzett vagyonszaporulatból az értéktöbblet elve alapján igényelhetnek részesedést. A fentiekből következően az élettársak önálló vagyonszerzők, az együttélés alatt saját vagyonukat gyarapítják, szerzésük nem hat ki a másik élettársra és nem tartoznak helytállni egymás tartozásaiért sem. Ennek ellentételezéséül szolgál a törvény normaszövegében nem szereplő, de a jogalkotói szándék szerint megállapítható kölcsönös támogatási kötelezettség.

[28] Változatlan szabály, hogy az életközösség megszűnésekor követelhető a vagyonszaporulat megosztása. Ez a vagyonszaporulat a házassági vagyoni jogi közszerzeménynek feleltethető meg. A jogszabály az élettársak esetén is elismeri és használja a különvagyoni fogalmát oly módon, hogy nem számítható az élettársak vagyonszaporulatához az a vagyoni, amely a házastársak esetén különvagyonnak minősül. A Ptk. 6:516. § (2) bekezdése úgy rendelkezik, hogy az élettársat a vagyonszaporulatból a szerzésben való közreműködése arányában illeti meg részesedés. E részesedést csak abban az esetben lehet egyenlőnek tekinteni, ha a szerzésben való közreműködés aránya a bizonyítási eljárás lefolytatása után sem állapítható meg. Ez alól csupán a méltányosság elvének alkalmazása teremthet kivételt.

[29] Az ítélezési gyakorlat a vagyonszerzés arányának meghatározásánál két módszert alkalmaz. Az egyik szerint az összes jövedelmet és a saját vagyoni hozzájárulást össze kell

adni, majd arányosítani és az így kapott összeget differenciálni, értékelve a háztartásban elvégzett munkát is. A másik módszer csak a jövedelmeket arányosítja és differenciálja az egyéb tevékenységgel. A fél saját vagyoni hozzájárulását mint különvagyon elkülöníti, és azt a konkrét vagyontárgy megszerzésénél értékeli.

[30] A perbeli esetben az elsőfokú bíróság az életközösség teljes tartama alatt szerzett jövedelmeket vizsgálta. A felperes összjövedelmét a csatolt bizonyítékok alapján 59.927.503 forintban, az I. rendű alperesét 32.818.974 forintban határozta meg, amit a peres felek nem tettek vitássá. A tőzsdei tevékenységből származó veszteséget 23.838.094 forintra tette, amelyet azonban – tévesen – csak az I. rendű alperes terhére vett figyelembe.

[31] A periratokból megállapítható, hogy mind a felperes, mind az I. rendű alperes rendelkezett értékpapírszámlával és mindketten intéztek tőzsdei ügyleteket. A felperes nyilatkozatából megállapíthatóan a jövedelmeikből a rezsiköltségek kifizetését követően megmaradó összeget az I. rendű alperes tőzsdézésre fordította, ami alátámasztja, hogy e célra mindkettőjük jövedelme felhasználásra került. Emellett a tőzsdén volt „megtakarításuk”, amit az I. rendű alperes folyamatosan forgatott, ebből vásároltak – szintén a felperes előadása szerint – közös vagyont képező vagyontárgyakat (Fiat Punto, bútorok; 14. sz. jegyzőkönyv 3-4. oldal). Ez igazolja, hogy a tőzsdei tevékenységből származó bevételek a közös vagyont gyarapították, azokat közös vagyoni célokra fordították, azaz e vagyongyarapodást maguk is az élettársi közös vagyon aktívumainak tekintették. Tőzsdei tevékenységük azonban egy hosszabb időszakban veszteségesnek bizonyult, a hiányt pedig – szintén a felperes nyilatkozatából kitűnően – a felperes jövedelméből fedezték. Ez a magatartás arra utal, hogy az életközösség tartama alatt keletkezett veszteséget közös veszteségnek, az élettársi vagyon passzívumának minősítették. Mindebből következően az élettársi életközösség megszűnése időpontjában meglevő veszteséget is közösen kötelesek viselni, az nem értékelhető kizárólag az I. rendű alperes jövedelmét csökkentő tényezőként. A 23.838.094 forint veszteség tehát az élettársakat egymás között egyenlő arányban terheli, ennek alapján a felperes tiszta jövedelmének összege 48.008.456 forintban, míg az I. rendű alperesé 20.899.927 forintban állapítható meg. Összjövedelmük így 68.908.383 forint, ami – a fenti jövedelmeik alapján – 70-30 %-os szerzési arányt eredményez a felperes javára kedvezőbben.

[32] Az nem volt vitatott, hogy megtakarításaik összege az életközösség megszűnésekor 6.857.907 forint volt. Ebből a megállapított szerzési arányhoz igazodóan a felperest 4.800.535 forint, az I. rendű alperest 2.057.372 forint illeti. Miután a felperes birtokában maradt 357.643 forint, a teljes megtakarítás további részét birtokló I. rendű alperes a különbözetként mutatkozó 4.442.892 forint megfizetésére köteles.

[33] Egyetért az ítéltábla az elsőfokú bíróság álláspontjával abban, hogy a III. rendű alperestől felvett kölcsön nem tekinthető az élettársak közös adósságának, annak visszafizetésére kizárólag az azt felvevő I. rendű alperes kötelezhető, érveit azonban csak részben osztja. Ahogyan arra az ítéltábla már utalt, az élettársak közös tulajdonszerzéséből nem következik egyenesen az élettársi kapcsolat időtartama alatt felvett kölcsönök, az ezekből eredő tartozások közös vagyoni jellege. Önmagában az élettársi kapcsolat ténye az életközösség alatt az egyik élettárs által felvett kölcsön közös adósság jellegét és az élettársak belső jogviszonyában a visszafizetés egyetemleges kötelezettségét nem alapozza meg. A hitelezővel fennálló külső jogviszonyban az adósként szerződő élettársat terheli a visszafizetés kötelezettsége. Az élettársak belső jogviszonyában a kölcsön közös adósságkénti minősítéséhez alapvetően két feltétel együttes megvalósulása szükséges: egyfelől a kölcsön felvételére közös cél érdekében kerüljön sor és azt ténylegesen arra is fordítsák, illetve megállapítható legyen a kölcsön felhasználásával szerzett vagyontárgy közös vagyoni jellege; másfelől az élettársak legalább hallgatólagosan egyetértsenek a visszafizetésre vonatkozó

kötelezettség – akár részbeni – közös, a közös vagyon terhére történő teljesítésében. A perben e kettős feltétel bizonyítása az I. rendű alperes érdeke volt, ami nem vezetett eredményre.

[34] Tény, hogy az I. rendű alperes az élettársi életközösség tartama alatt igényelt és kapott kölcsönt a III. rendű alperestől. A bank által kiállított igazolás alapján a kölcsönszerződés megkötésének időpontja, a kölcsön összege és a visszafizetés alapvető feltételei megállapíthatóak, valamint az sem kétséges, hogy a kölcsön visszafizetésének biztosítékául az I. rendű alperes tulajdonát képező ingatlanra jelzálogjogot jegyezték be a III. rendű alperes javára. A felperes a perben az ezzel kapcsolatos igényt illetően azzal védekezett, hogy sem a kölcsön felvételéről, sem annak mikénti felhasználásáról nem volt tudomása, ezért őt helytállási kötelezettség nem terheli. Pusztán abból az I. rendű alperes által kiemelt körülményből, hogy a felperes keresetében maga jelölte meg a hitelezőt III. rendű alperesként, nem következik az, hogy a kölcsön felvételéről már a kölcsönszerződés megkötésekor tudomással bírt. A III. rendű alperes perbeli részvételét, pozícióját ugyanis elsődlegesen az alapozta meg, hogy a felperes a keresetében tulajdonjoga megállapítását és közös tulajdon megszüntetését kérte az I. rendű alperes nevén nyilvántartott és a bank jelzálogjogával terhelt ingatlan tekintetében. Emiatt a pénzügyi perbenállása nem volt mellőzhető. Az I. rendű alperes által csatolt bankszámlakivonatból (P.9. szám) viszont megállapítható, hogy négy alkalommal a felperes nevén nyilvántartott számláról került átutalásra a III. rendű alperes részére a kölcsön törlesztőrésze, ami azt az I. rendű alperesi állítást támasztja alá, hogy a kölcsönügyletről a felperes is tudott és a kölcsön visszafizetését – legalább részben – maga is kötelességének tartotta. Nem életszerű emellett, hogy a banki dolgozóként nem volt ismerete saját bankszámlaforgalmáról, az ott elhelyezett pénzt érintő tranzakciókról, különösen ha egy – állítása szerint – általa nem ismert célra történtek az átutalások.

[35] A kölcsön közös vagyoni jellegének megállapíthatóságához szükséges másik feltétel azonban nem valósult meg. Az I. rendű alperes állította, hogy az 5.000.000 forintból 3.000.000 forintot a felperes édesapja, illetve családja részére adtak át, míg a fennmaradó 2.000.000 forintot felérték, de tényelődásait a felperes tagadásával szemben konkrét bizonyítékkal nem támasztotta alá. Egyedül a P.9. számon csatolt banki kimutatásból lehetne következtetést levonni az összeg egy részének felhasználásra, ennek viszont gátját jelenti a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 275. § (2) bekezdése. Eszerint az okirat és a tárgyi bizonyítási eszköz rendelkezésre bocsátásakor a fél köteles megjelölni a bizonyítani kívánt tényt. Ez azért lényeges, mert az I. rendű alperes arra nem hivatkozott, hogy a kimutatás a kölcsön mikénti felhasználásának alátámasztásául is szolgál. Az okirattal – hivatkozása szerint – csak azt a többször előadott tényállítást kívánta bizonyítani, hogy a felperes tudott a kölcsönszerződés létrejöttéről. Emiatt nem volt értékelhető az az okiratból látható körülmény (amelyre tényelődást sem tett, illetőleg ami az általa állítottakkal részben ellentétes ténybeli következtetésre vezet), hogy a bankszámlán elhelyezett összegből 3.000.000 forint – az ítéltábla által egyébként közös gazdasági célú tevékenységnek minősített – tőzsdei befektetésre került felhasználásra. Az I. rendű alperes olyan bizonyítékot nem szolgáltatott, ami a kölcsön általa előadott módon és arányban való felhasználását igazolná.

[36] A konjunktív feltételek egy részének bizonyíthatatlansága következményeként a III. rendű alperestől felvett kölcsön nem tekinthető az élettársak közös adósságának, ezért nem számolható el a felperes terhére sem az I. rendű alperes által az életközösség megszűnése után már teljesített, sem a még fennálló tartozás, azzal a felperesnek járó összeg nem csökkenthető.

[37] A kifejtettekre tekintettel az ítéltábla az I. rendű alperes által élettársi közös vagyon megosztása címén fizetendő összeget 4.442.892 forintra szállította le.

[38] Osztja az ítéltábla a fellebbezésben kifejtetteket annyiban, hogy a perköltség viselésére vonatkozó ítéleti rendelkezés nem áll összhangban a Pp. 83. §-ában, valamint az 1/2017. (IX.11.) PK véleményben foglaltakkal.

[39] A felperes keresetében – egyéb igényei mellett – kérte tulajdonjoga megállapítását és a közös tulajdon megszüntetését az ingatlan-nyilvántartásban az I. rendű alperes tulajdonaként nyilvántartott ingatlant érintően, amely követelése alaptalannak bizonyult, e tekintetben pervesztesnek minősül. Emiatt mind a perköltségviselés általános szabálya, mind a hivatkozott PK vélemény 16. pontja alapján köteles az alperesek ezzel összefüggésben felmerült költségei viselésére. A 35.000.000 forintos pertárgyértékhez képest az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatása eredményeként a pernyertesség-pervesztesség aránya a felperes és az I. rendű alperes viszonylatában 13-87 %-ban határozható meg az I. rendű alperesre kedvezőbben, ezért a felperes köteles a Pp. 83. § (2) bekezdése alapján az I. rendű alperes abszolút pernyertességéhez (75%) igazodó részperköltsége megfizetésére. Az I. rendű alperes csatolta a jogi képviselőjével kötött megbízási szerződést, amelyben a pernyertességéhez igazodó pertárgyérték 10%-ában, ezen felül tárgyalásonként 50.000 forintban határozták meg az ügyvédi munkadíjat, amit az R. 2. § (1) bekezdés a) pontja alapján kért megállapítani. Az ennek figyelembevételével számított ügyvédi munkadíj – az I. rendű alperes kalkulációjától eltérően – 3.051.421 forint, ami a kifejtett ügyvédi tevékenység, valamint a jogvita viszonylag egyszerűbb megítélése miatt eltúlzott. Ennek figyelembevételével azt az ítéltábla az R. 2. § (2) bekezdése alkalmazásával mérsékelt összegben, 2.000.000 forintban állapította meg.

[40] A II. rendű alperes ellen előterjesztett kereset teljes egészében megalapozatlannak bizonyult, ezért a felperes köteles viselni a perköltségét a Pp. 83. § (1) bekezdése alapján. Az összeg mérséklését az ítéltábla az ő esetében is indokoltnak ítélte különös tekintettel arra, hogy a vele szembeni kereset kizárólag tüzésre kötelezésre irányult, így az érdemi védekezés jelentős felkészülést, munkaidő-ráfordítást nem igényelt, emellett az I. és II. rendű alperes képviseletét ugyanazon jogi képviselő látta el.

[41] Az ítéltábla az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatására tekintettel a perveszteség-pernyertesség arányának megfelelően módosította a felperes és az I. rendű alperes által fizetendő elsőfokú eljárási illeték, valamint állam által előlegezett szakértői díj összegét is.

[42] A kifejtettek szerint az ítéltábla az elsőfokú bíróság kijavított ítéletét – a fellebbezéssel nem érintett rendelkezések érintetlenül hagyása mellett – a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján részben megváltoztatta.

[43] Miután a másodfokú eljárásban nagyobb arányban pernyertes felperes az eljárásnak erre a szakára költségigényt nem érvényesített, az ítéltábla az erről való rendelkezést mellőzte (Pp. 81. § és 83. §). Kötelezte azonban a felperest az I. és II. rendű alperesek által megfizetett fellebbezési eljárási illeték mint perköltség pervesztességéhez igazodó arányos részének a megfizetésére.

[44] Az ítéltábla a fellebbezést a Pp. 376. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

Szeged, 2023. november 27.

Dr. Kiss Gabriella sk.
a tanács elnöke

Dr. Lengyel Nóra sk.
előadó bíró

Zanócné dr. Ocskó Erzsébet sk.
táblabíró

